

Schoolplan

2007 - 2011

Voor ieder kind de juiste koers

Celebesstraat 7
1782 TC Den Helder
Postadres:
Postbus 6032
1780 KA Den Helder
telefoon: 0223 – 61 38 64
fax: 0223 – 61 50 26

1. Colofon

bestuur

Stichting Algemeen Bijzondere Basisschool Comenius
postbus 6032
1780 KA Den Helder
telefoon 0223 - 61 38 64

school

Algemene Basisschool Comenius
Celebesstraat 7
postbus 6032
1780 KA Den Helder
telefoon: 0223 - 61 38 64
fax: 0223 - 61 50 26

directie

Theo J. Gauw Mes Rdo

managementteam

Theo J. Gauw Mes Rdo
Mariëlle Spelt-Koster   bovenbouwcoördinator
Mareille Schouten   onderbouwcoördinator

zorgteam

Mariëlle Spelt-Koster
Saskia Vissers-Kille

2. Inhoud

1. Colofon	2
2. Inhoud	3
3. Voorwoord	4
4. Comenius	5
5. Onderwijskundig beleid	12
6. Personeelsbeleid	32
7. Kwaliteitsbeleid	36
8. Beleidsvoornemens	40
9. Bijlagen	44

3. Voorwoord

Voor u ligt het schoolplan 2007 - 2011.¹

In dit schoolplan heeft de school haar missie geformuleerd op basis van haar visie op diverse terreinen van het schoolbeleid. We geven richting aan de ontwikkelingen in de komende jaren. Als basis van dit schoolplan hebben we de ontwikkelingen van de afgelopen jaren geëvalueerd en de mening van diverse betrokkenen en geledingen gepeild en geïnventariseerd.

De directie heeft de aanzet gegeven tot het maken en voorbereiden van het plan. Onderdelen van het plan zijn door het team ontwikkeld, andere delen zijn met het team besproken. Hierna is het plan uitgewerkt door de directie, besproken met het managementteam en voorgelegd aan het team en de medezeggenschapsraad. Mutaties die daaruit voortkwamen zijn in tweede instantie voorgelegd aan de betrokken geledingen. Hierna is het schoolplan vastgesteld door het bevoegd gezag.

De directie heeft de aangeleverde structuur en de suggesties voor inhoud gebaseerd op de volgende elementen:

1. Een analyse van de omgevingsfactoren die inwerken op de school;
2. Een enquête die gehouden is onder de ouders (WMPKO);
3. Een analyse binnen het team van de sterke en minder sterke punten van de school;
4. Gesprekken met het bestuur, het team en de oudergeleding van de MR over de koers van de school;
5. Bijeenkomsten, studiedagen en -middagen over de kwaliteitszorg op school, de schoolvisie, de koers van de school, de lerende school, kerndoelen en onderwijsinhouden.

Bij het opstellen van het schoolplan hebben wij ons bovendien laten leiden door het gegeven in de "kwaliteitswet". Uitgebreid is met elkaar besproken op welke wijze wij daar onze eigen vormgeving en invulling aan willen geven. Belangrijke vragen daarbij zijn "Hoe dragen wij nu al zorg voor de gewenste kwaliteit?" en "Welke inspanningen willen wij in de komende jaren plegen om deze kwaliteit verder te verbeteren?" Bij het maken van het schoolplan streven wij naar het maken van een compact en doorzichtig managementinstrument; een instrument dat duidelijkheid verschaft over de koers van de school en aangeeft waar onze verbeterpunten voor de komende vier jaar liggen.

Daarmee is het schoolplan voor intern gebruik een instrument in het kader van onze eigen schoolontwikkeling. Voor extern (bevoegd gezag, inspectie) is het een verantwoordingsdocument.

De schriftelijke uitwerking van dit instrument heeft door omstandigheden enige vertraging opgelopen. Dit zegt niets over het feit of alle betrokkenen bekend zijn met de koers van de school en de te behalen doelen. Wij realiseren ons dat wij met deze versie van het schoolplan nog niet het meest ideale document hebben. Wij hechten aan de op- en aanmerkingen van alle betrokkenen die naar aanleiding van deze versie naar boven komen en dagen iedereen uit deze in te brengen. Wij zullen deze kritische bijdragen meenemen in onze evaluatie van het schoolplan en deze zo nodig tussentijds bijstellen.

Met vriendelijke groet,

Th.J. Gauw Mes Rdo
Directeur

---

¹ De versie 2007-2008 van het schoolplan 2007-2011 is de 1^e versie van het vierjarig schoolplan 2007-2011. De versie sluit aan bij de vorige schoolplanperiode en is op onderdelen gewijzigd en bijgesteld, met name op het gebied van de vak en vormingsgebieden.

4. Comenius

4.1. Inleiding

Het eerste hoofdstuk gaat over de context waarbinnen het onderwijs op onze school gestalte krijgt. Na een korte omschrijving van de school volgt de weerslag van analytische besprekingen die hebben plaats gevonden; welke relevante kansen en bedreigingen zijn in de komende jaren. Aan de orde komen punten als: waar liggen de sterke en minder sterke kanten van onze school? Vervolgens geven wij onze visie aan de hand van vijf dimensies (levensbeschouwelijk, maatschappelijk, pedagogisch, onderwijskundig en schoolorganisatorisch) en vatten het geheel samen in onze missie:

"Voor ieder kind de juiste koers"

4.2. Korte beschrijving van de school

De Comeniusschool is een algemene basisschool. De school bestaat sinds 1925. Sinds 1954 is de school gehuisvest in het schoolgebouw aan de Celebesstraat 7, 1782 TC te Den Helder. De school staat in de zogenaamde Indische Buurt. Eén van de mooiste, boomrijke wijken van Den Helder. De Comeniusschool is vóór 1985 een opleidingsschool geweest voor het algemeen voortgezet middelbaar en hoger voortgezet onderwijs. Sinds 1985 is de school na een moeilijke onderwijskundige periode voortvarend aan het werk om modern eigentijds, gedegen onderwijs te geven, waarbij kernwaarden als zelfstandigheid, zelfverantwoordelijkheid, individualiteit en samenwerking voorop staan. De Comeniusschool was en is nu nog steeds een school die leerlingen trekt vanuit alle lagen van de bevolking en vanuit alle wijken van Den Helder en Julianadorp. Ook kinderen uit omliggende gemeenten weten de Comeniusschool te vinden. Midden jaren tachtig bereikte de school een hoogste leerlingenaantal van ongeveer 275 kinderen. Sindsdien is het leerlingenaantal gedaald naar ongeveer 95 in 2003 en laat nu weer een gestage autonome stijging zien. Wij denken dat het aantal leerlingen in het jaar 2011 uit zal komen op ongeveer 139 leerlingen. Op de school werken in totaal negen onderwijskrachten. Een aantal heeft zich gespecialiseerd in het werken met jonge kinderen, een aantal in het werken met oudere kinderen. Anderen hebben zich gespecialiseerd in de begeleiding van kinderen welke specifieke onderwijsbehoeften hebben. Op de school zijn verder nog een secretaresse en een schoolassistent werkzaam. Op 1 oktober 2007 zitten er 115 leerlingen op school, verdeeld over 5 groepen. Ons beleid is erop gericht dat de groepen in de onderbouw (groepen 1 tot en met 4) gemiddeld² niet groter worden dan 25 kinderen en de groepen in de bovenbouw (groepen 5 tot en met 8) gemiddeld niet meer kinderen tellen dan 27 kinderen. Momenteel hebben alle groepen minder kinderen dan het gestelde normatieve maximum.

² Het gemiddelde wordt berekend per schooljaar en over vier groepen onderbouw of bovenbouw

4.3. Onze belangrijkste sterke en minder sterke punten

Op basis van de besprekingen in het team, de MR en het bestuur en de diverse diagnose instrumenten zijn de volgende sterke en minder sterke punten naar voren gekomen:

4.3.1. Sterke punten

Als sterke punten zijn naar voren gekomen:

1. In de school heerst een positieve professionele sfeer, waarin de teamleden elkaar aanspreken op de professionele, lerende houding. Ze stimuleren het leren van elkaar, de organisatie en de kinderen. Dit is een goede basis om vorm te blijven geven aan onze **lerende organisatie**, waarin de ontwikkeling van mensen voorop staat. Het team heeft zich ontwikkeld tot een hechte groep van mensen die een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de school, die als eenheid gezamenlijk optreedt. Het team stelt zich open voor nieuwe ontwikkelingen. Een aantal ontwikkelingen, zoals de doorgaande lijn, technisch en voortgezet lezen, wereldverkenning, zelfstandig en zelfverantwoordelijk werken, is op professionele wijze en diepgaand met elkaar besproken. Dit gezamenlijke optreden is ook nodig voor alle zaken welke in de komende jaren nieuw op de school afkomen, zoals ondermeer "passend onderwijs".
2. In de afgelopen jaren zijn wij vooral bezig geweest met het opzetten van een systeem waarbinnen onze **zorgleerlingen** (en hun leraren) adequaat worden opgevangen en de hulp en begeleiding ontvangen die zij nodig hebben. Wij slaagden er in over te schakelen van hulp buiten de groep (remedial teaching) naar hulp binnen de context van de eigen groep. Wij zijn er in geslaagd om verder te komen dan het alleen maar verzamelen van gegevens binnen het leerlingvolgsysteem. Wij maken een analyse op individueel-, groep- en schoolniveau. Op basis van deze analyse stellen wij op alle niveaus concrete handelingsplannen op. De uitdaging blijft om dit zo goed mogelijk binnen de school uit te voeren en in ons handelen open te blijven staan voor verbeteringen. Dit in het motto van: "alles uit het kind halen wat er in zit", zodanig dat ieder kind met plezier naar school gaat. Dit laatste wijst op het bevorderen van het competentiegevoel.
3. De afgelopen schoolplanperiode heeft het team zich geschoold in het opzetten van een eenduidige aanpak op het gebied van het zelfstandigheid en zelfverantwoordelijk werken volgens het GIP model. Het team is er in geslaagd om een **doorgaande lijn** te creëren, die tegemoet komt aan de verschillen tussen kinderen en de leeftijdsgroepen en tevens duidelijk herkenbaar waarneembaar is in de groepen. Deze eenduidige aanpak waarborgt een gestructureerd en herkenbaar leerklimaat, waarbinnen de leerbaarheid van kinderen geoptimaliseerd wordt.
4. De **basisvakken** (taalactiviteiten, rekenen) zijn bij ons, naast aandacht voor de sociaal-emotionele context, sterk ontwikkeld. Wij verwachten binnen deze vakken niet van alle leerlingen hetzelfde, maar stimuleren wel dat leerlingen relatief de beste prestaties leveren. De begeleiding van leerlingen met leerproblemen richt zich voornamelijk ook op deze basisvaardigheden en de relatieve prestatieverbetering. Om hiertoe te komen maken wij gebruik van de modernste methodes en pedagogische en didactische inzichten.
5. Bestuur, directie, team en MR richten zich op **een gemeenschappelijke visie**. De **missie** van de school wordt met kracht ondersteund en het **motto**: "Voor ieder kind de juiste koers" wordt door allen ondeschreven .
6. Er is een grote mate van **betrokkenheid bij de ouders**. Ouders steunen en ondersteunen de school.

4.3.2. Minder sterke punten

Als minder sterke punten kwamen naar voren:

1. Wij zijn een kleine school met een hoog ambitieniveau. Dit brengt met zich mee dat er vele taken rusten op de schouders van het relatief kleine team. Het aantal parttimers is relatief gezien groot te noemen, waardoor versnippering en daarmee een vermindering van effectief werken op de loer ligt;
2. Door de kleine schaal van de school kent iedereen, iedereen. Naast het feit dat dit sterk is, kunnen zich omstandigheden en situaties voordoen waarin het voordelige effect negatief kunnen uitpakken, door het grote "ons kent ons"- gehalte;
3. Het bestuur/ school zit in een eenpitter-situatie waardoor ook de bestuurskracht leidt tot het maken van keuzes. Het personeelsbeleid is niet flexibel, in die zin dat roulatie en uitwisseling van personeel bijna niet is te realiseren;
4. Bij de vakken die vallen onder de "**oriëntatie op mens en wereld**" staan de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en kennis der natuur boven aan de prioriteitenlijst voor vervanging van methodieken. We gaan op zoek naar de verbindingen tussen de vakgebieden;
5. De musische vakken kunnen sterker en in een beter verband met elkaar worden ontwikkeld. De muzikale ontwikkeling kan sterker en vraagt een methodische aanpak;
6. Het **technisch- en voortgezet lezen** kan sterker. Gezocht wordt naar werkwijzen die tegemoetkomen aan de verschillen tussen kinderen;
7. Het **gebouw** is fysiek te **groot** voor het aantal kinderen dat onze school telt. De leegstand is opgevuld door Daardoor is er inwoning. Daardoor wordt de school bijna in twee delen verdeeld. Daarbij komt dat deze tweedeling de doorgaande lijn in de onderbouw en de bovenbouw verslechtert. De afstanden bevorderen niet het gevoel één school te zijn.

Ook voor onze interne analyse geldt: niet het resultaat van deze analyse ervaren wij als de belangrijkste winst, maar de open en kritische wijze waarop wij deze analyse met elkaar aangingen, is ons belangrijkste winstpunt.

4.4. Onze belangrijkste kansen en bedreigingen in de komende jaren

De directie maakte, na daarover in het team, de medezeggenschapsraad en het bevoegd gezag gesproken te hebben, de volgende analyse van de kansen en bedreigingen voor de komende vier jaar:

4.4.1. Kansen

De belangrijkste kansen voor onze school:

1. Als organisatie voeren wij regelmatig overleg met de overige denominaties voor primair onderwijs, zowel lokaal als regionaal. Dit is een goede basis voor samenwerking in de toekomst. Wij zien kansen in nieuwe ontwikkelingen die plaatsvinden op landelijk, regionaal, lokaal en buurtniveau. Concrete projecten zijn:
  - a. **Landelijk en regionaal: Passend onderwijs;**
We willen passend onderwijs zien als een kans om kinderen het onderwijs te bieden dat ze nodig hebben. Dit kan betekenen dat kinderen op een andere school betere ontwikkelingsmogelijkheden geboden kunnen worden. Samenwerkingsverbanden van besturen maken dit mogelijk;
  - b. **Lokaal- en buurtniveau: ontwikkeling brede school**
Samenwerking met de naastgelegen PC basisschool en de openbare basisschool kan leiden tot een beter aanbod van voor-, tussen- en naschoolse opvang van de kinderen in onze buurt. Beide scholen kunnen sterker worden door ook fysiek een gemeenschappelijke voorziening te bouwen en de gebouwen met elkaar te verbinden;
  - c. **Samenwerking met Surplus**
In de afgelopen jaren is er contact ontstaan met de stichting Surplus, een grotere organisatie van openbare en algemeen toegankelijke basisscholen in de regio. De komende jaren worden de contacten geïntensiveerd en uitgebreid;
  - d. **Samenwerking met topturnvereniging**
De samenwerking met de (top)turnvereniging willen we borgen. Dit trekt kinderen aan uit de Noordkop. Zij verblijven bij gastouders. Wij bieden een op maar gesneden onderwijsarrangement aan;
2. Het WSNS - beleid wordt bovenschools aangestuurd. Er is veel aandacht voor de werkvloer. De bovenschoolse samenwerking geeft aan de ene kant mogelijkheden om te kijken of leerlingen bij ons op de juiste school zitten of hoe andere scholen in gelijke situaties met soortgelijke problematieken omgaan. Anderzijds vergroot het onze deskundigheid door het professionele overleg naar aanleiding van concrete situaties. Wij vergroten daardoor onze blik op de verschillen tussen kinderen en de wijze waarop wij daarmee moeten omgaan. Kortom: **onderwijs waarbij wordt omgegaan met de verschillen die er tussen kinderen bestaan.**
3. Als kans zien wij ook dat een nadrukkelijk beroep gedaan wordt op onze mogelijkheden om **individuele onderwijszorg** te bieden. Met de terugdringing van verwijzingen naar het speciaal onderwijs wordt een sterk beroep gedaan op onze kwaliteiten in deze. Nieuwe ouders kiezen ook juist om deze kwaliteiten voor onze school.
4. Het **imago** van de school is aanzienlijk **verbeterd**. Het aantal kinderen is de laatste jaren toegenomen.
5. De rol van "**nieuwe media**" in het onderwijs is evident: leren omgaan met computers, met de bronnen die daarmee toegankelijk zijn (internet e.d), middel om

leerstrategieën uit te breiden en zodoende de ontwikkeling naar zelfstandig en zelfverantwoordelijk leren te ondersteunen. Wij vinden het belangrijk dat de nieuwe media in het onderwijs op onze school geïntegreerd worden met het oog op de goede voorbereiding van de kinderen op de toekomst.

4.4.2. Bedreigingen

De belangrijkste bedreigingen voor onze school:

1. In de Indische buurt staan vier scholen voor basisonderwijs. Iedere school richt zich op de kinderen uit de wijk. Deze wijk is ook voor onze school het belangrijkste voedingsgebied. Hoewel er ook kinderen uit andere wijken naar onze school komen is
2. Evenals in de vorige schoolplanperiodes zien wij een **dubbel beleid** vanuit de overheid en maatschappij. Aan de ene kant doet de overheid een sterk beroep op het omgaan met verschillen (procesgericht) en aan de andere kant is er een roep om harde cijfers (productgericht). Wij voelen ons sterk verwant met het erkennen van de verschillen tussen kinderen en gaan daar opbrengstgericht mee om (analyse van PRAVOO, Eduforce en CITO leerlingvolgsysteem- gegevens op verschillende niveaus). Publicatie van cijfers kan een vertekend beeld geven.
3. Voor kinderen van ouders die beiden een lage opleiding hebben ("nieuwe weging") zijn meer financiële middelen beschikbaar dan voor de overige kinderen. Dit is een "synthetische" indicator. Op onze school is het aantal kinderen dat hiervoor in aanmerking komt over het algemeen nihil. Dit betekent niet dat er geen kinderen zijn die individuele zorg nodig hebben. Integendeel, er is op onze school een ruim aantal kinderen met sociaal-emotionele, cognitieve en pedagogische problemen die extra zorg en een individuele benadering behoeven. Dit moet worden gerealiseerd uit de reguliere bekostiging, die hier in onze optiek onvoldoende toereikend voor is;
4. De kleinschaligheid van de school heeft naast voordelen ook het nadeel van de kwetsbaarheid, met name op het gebied van het personeels- en mobiliteitsbeleid.
5. Het passend onderwijs kent naast het voordeel voor de ouders en kinderen die het betreffen ook het risico in zich dat er zich in de school situaties voor gaan doen die niet ten goede komen aan de zorg voor het geheel van het onderwijs. Daaruit vloeit voort dat er goede afspraken worden gemaakt over de veiligheid en de grenzen.

Bedreigingen zijn gegevens waar wij rekening mee moeten houden, waardoor we ons niet moeten laten ontmoedigen. Bedreigingen kunnen omgezet worden in kansen. Dit willen wij niet doen op een passieve wijze, maar op een actieve manier.

4.5. Vijf streefbeelden als visie

Bovenstaande kansen en bedreigingen, sterke en minder sterke punten krijgen vorm binnen de volgende dimensies van onze school:

4.5.1. Levensbeschouwelijke dimensie

Wij zijn een algemeen bijzondere basisschool. Kinderen van alle gezindten en achtergronden vormen de schoolgemeenschap. Wij stellen ons ten doel te bevorderen dat de leerlingen vanuit deze persoonlijke achtergrond een positieve bijdrage leveren in de groep, waarbij respect voor jezelf, respect voor de ander(en) en respect voor het andere centraal staat. Wij besteden dan ook regelmatig aandacht aan de wijze waarop dat respect zichtbaar is voor kinderen, leerkrachten en ouders.

4.5.2. Maatschappelijke dimensie

Wij leven in een wereld die doorlopend in verandering is en zich ontwikkelt in een geïndividualiseerde wereld. Daarom juist is het van belang dat wij de kinderen stimuleren om met elkaar **samen** te werken, te overleggen met elkaar, afspraken te maken en de zinvolheid van regels te onderkennen en na te leven.

4.5.3. Pedagogische dimensie

Kinderen zullen in hun volwassenheid geconfronteerd worden met een wereld die van hen vraagt om te **zoeken** naar informatie, om bronnen te (be)vragen, om informatie te analyseren, om te luisteren, om te (her)overwegen alvorens tot actie en probleemoplossing over te gaan. Dat vraagt om creatieve, gemotiveerde, zelfbewuste, onafhankelijke en omgevingsgevoelige volwassenen. Dat betekent dat wij de kinderen zullen grootbrengen in een context waarin niet de uiteindelijke oplossing belangrijk is, maar de wijze waarop naar oplossing wordt toegewerkt.

3.5.4. Onderwijskundige dimensie

Verschillen tussen kinderen zijn soms erg groot. De wijze waarop kinderen leren, het leervermogen en het leertempo zijn verschillende grootheden. Dat betekent dat wij als leraren ons onderwijs zullen moeten aanpassen aan deze verschillen.

4.5.5. Schoolorganisatorische dimensie

De ontwikkelingen binnen het onderwijs en de realisering van onze eigen streefbeelden vragen om een **lerende houding** en een actieve betrokkenheid van allen binnen onze gemeenschap. Dat betekent dat wij tijd en ruimte inbouwen, zowel voor onszelf als voor onze leerlingen, om vorm te geven aan de lerende houding door te reflecteren, door ons open te stellen voor nieuwe impulsen en ons eigen werk kritisch te bekijken in de vorm van kringgesprekken (leerlingen) en teamgesprekken, intervisie, groepsbezoeken en vormen van collegiale consultatie (leraren).

4.6. De missie van de Comeniuschool

Op basis van onze externe en interne analyse en op basis van onze visie willen wij de volgende missie uitdragen en in de dagelijkse praktijk vorm geven:

"Comeniuschool - voor ieder kind de juiste koers".

Verschillen tussen kinderen zijn soms erg groot. Sommige kinderen hebben naar verhouding veel structuur en ondersteuning nodig, anderen juist ruimte om zelfstandig te kunnen werken. Sommige kinderen hebben behoefte aan veiligheid terwijl anderen zich aan die bescherming onttrekken. Er is een schijnbare tegenstrijdigheid in de band tussen de leraar en het kind. Enerzijds ondersteunt de school het kind, anderzijds daagt zij het ook uit tot zelfstandigheid. De school biedt structuur, maar ook ruimte. Kinderen zijn voortdurend op ontwikkeling en leren ingesteld. Op jonge leeftijd al verkennen ze de wereld om hen heen. Voortdurend zijn ze bezig hun kennis, begrip en vaardigheden te vergroten. Ze willen kunnen wat ze anderen zien doen, bijvoorbeeld fietsen, lezen en schrijven. Ze hebben een innerlijke drang om te leren. Om aan deze natuurlijke motivatie tegemoet te komen sluit de Comeniuschool aan bij de drie basisbehoeften van kinderen:

- autonomie
- relatie
- competentie

De Comeniuschool doet al het mogelijke om het onderwijs zodanig in te richten dat er op adequate wijze wordt omgegaan met de verschillen. De wijze waarop er met de kinderen omgegaan wordt is van uitzonderlijk belang voor een succesvolle basisschoolperiode. Succes wordt behaald als de school er in slaagt "alles uit het kind te halen wat er in zit" en zodanig dat ieder kind met plezier naar school gaat.

5. Onderwijskundig beleid

5.1. Inleiding

Allereerst gaan wij in dit hoofdstuk in op de doelstellingen van ons onderwijs en de wijze waarop deze gestalte krijgt, zowel waar het gaat om de samenstelling van groepen als de verdeling van tijd. Vervolgens gaan wij in algemene zin in op de ononderbroken ontwikkelingsgang, zorg op maat en het schoolklimaat. De verschillende ontwikkelingsvakken, zoals deze in de Wet zijn opgenomen, komen in specifieke zin aan de orde. Uitgebreid gaan wij daarna in op de zorgverbreding.

5.2. Doelstellingen en uitgangspunten

5.2.1. Doelstelling

Het onderwijs is zodanig ingericht dat er optimaal sprake is van een ononderbroken ontwikkelingsproces van leerlingen. Wij stemmen de voortgang af op de ontwikkeling van de kinderen. Het onderwijs richt zich op een breed onderwijsaanbod waarbij de prioriteiten liggen bij de basisvakken (taal, lezen, rekenen). Het onderwijs begeeft zich globaal binnen de kaders zoals deze zijn aangegeven binnen de kerndoelen. Wij baseren ons daarbij vooral op de aanwijzingen van de methodemakers en gaan er van uit dat onze, vrij recent aangeschafte methodes voldoen aan de criteria. Oudere methodes worden aangevuld met nieuwe leergangen, zodat zij aan de criteria voldoen. De voortgang van het onderwijs wordt voor alle leerlingen gevolgd met een voortgangsregistratie (PRAVOO-, EGGO- Eduforce-leerlingvolg-systeem en CITO kleutertoetsen).

5.2.2. Groepssamenstelling

In beginsel zijn de groepen zodanig samengesteld dat kinderen van dezelfde leeftijd bij elkaar in de groep worden geplaatst (leerstofjaargroepen). Door de schaalomvang van de school en het formatiebeleid van de overheid is het niet anders mogelijk dan kinderen van meerdere leeftijdsgroepen bij elkaar te plaatsen (combinatiegroepen). De 4-6 jarigen zitten in twee heterogeen samengestelde groepen. Het onderwijs in de groepen wordt ondersteund door de zorgcoördinatoren van onder- en bovenbouw. De zorgcoördinatoren houden zich bezig met de ondersteuning van de specifieke begeleiding van zorgleerlingen. Leerkrachten wisselen regelmatig van taak. Er is wisselend overleg in het gehele team of in bouwen, onderbouw (groep 1 tot en met 4) en bovenbouw (groep 5 tot en met 8). Inhoudelijk overleg vindt over het algemeen plaats in plenaire bijeenkomsten. Het management van de school bestaat uit de directeur, de bovenbouwcoördinator en de onderbouwcoördinator, die samen het managementteam vormen.

5.2.3. Rooster

De nieuwe wet op de schooltijden bepaalt dat de lestijd over een periode van acht jaren 7520 uur bedraagt. Per jaar zijn er niet meer dan zeven vierdaagse schoolweken voor de groepen 3 t/m 8. Wij hebben ervoor gekozen om, binnen de ruimte en grenzen die de nieuwe wet geeft, de schooltijdenregeling zo weinig mogelijk te wijzigen. Dit houdt ondermeer in dat de bovenbouw meer uren maakt dan de onderbouw. De onderbouw is, naast de woensdagmiddag, ook vrijdagmiddag vrij. Er is rekening mee gehouden dat er niet meer dan zeven vierdaagse schoolweken zijn voor de groepen 3 t/m 8.

Het aantal uren onderwijs per groep wordt per periode van acht jaren bijgehouden. In het schooljaar 2007/2008 is het aantal uren, zoals in onderstaand schema is aangegeven. In de derde kolom vermelden wij het totaal aantal uren over acht schooljaren, bij gelijkblijvende schoolorganisatie in de komende jaren.

Groep	2007/2008	Totaal
Groepen 1 en 2	918 uur	7.725
Groepen 3 en 4	918 uur	7.725
Groepen 5 en 6	1.023 uur	7.710
Groepen 7 en 8	1.003 uur	7.710

Het schooljaar 2007-2008 omvat minimaal 880 uur voor de groepen 1 tot en met 4 en minimaal 1000 uur voor de groepen 5 tot en met 8. In de komende jaren wordt er in de schoolorganisatie rekening mee gehouden dat het totale aantal uren schoolbezoek van de groepen 1 t/m 8, ook de groepen die al één of meer jaren de school bezoeken, niet minder bedraagt dan 7520 uur over acht jaren onderwijs en niet minder dan 3520 uur voor de groepen 1 t/m 4.

In de groepen 1 t/m 4 wordt gewerkt met een werkweek van 23.75 uur, verdeeld over 3 dagen van 5,5 uur, één van 3.75 uur (woensdagochtend) en één van 3,5 uur (vrijdagochtend). In de groepen 5 t/m 8 wordt gewerkt met een werkweek van 25.75 uur, verdeeld over 4 dagen van 5,5 uur en één van 3.75 uur. Een schooljaar bestaat uit gemiddeld 39.2 weken. Bij de vakantieregeling wordt rekening gehouden met de landelijk vastgestelde vakanties. De volledige vakantieregeling wordt lokaal vastgesteld door de VBG (Vergadering van Bevoegde Gezagen).

Dagelijks wordt in de kleuterbouw minimaal twee keer $\frac{3}{4}$ uur besteed aan groepsgebonden ontwikkelingsactiviteiten (talige activiteiten, rekenactiviteiten, wereldverkennde activiteiten) welke meestal in de kring plaats vinden, 1 uur aan individuele ontwikkelingsactiviteiten en twee keer 1 uur aan spel (gedeeltelijk binnen, gedeeltelijk buiten). In de ochtend is er een fruitpauze van $\frac{1}{2}$ uur. De dag wordt begonnen en afgesloten met een kring van $\frac{1}{4}$ uur, waarbij het accent vooral ligt op de ontwikkeling van de sociaal emotionele vorming.

Voor de groepen 3 tot en met 8 geldt minimaal dat gemiddeld $1\frac{1}{2}$ uur besteed wordt aan talige activiteiten, $1\frac{1}{2}$ uur aan rekenactiviteiten, $\frac{3}{4}$ uur aan wereldverkennde activiteiten (waaronder ook sociaal emotionele vorming, zelfredzaamheid, gezondheidseducatie) en $\frac{1}{2}$ uur aan expressie. Voor lichamelijke opvoeding is op weekbasis $2\frac{1}{4}$ uur beschikbaar. Het gaat om gemiddelden per dag. De uren kunnen worden geclusterd binnen een week. De ochtendpauze bedraagt $\frac{1}{4}$ uur. Voor alle groepen geldt een lunchpauze van $1\frac{1}{4}$ uur.

5.2.4. Zorgen voor een ononderbroken ontwikkelingsgang

Als het gaat om het bevorderen van de ononderbroken ontwikkelingsgang van onze leerlingen komen wij in de Handreiking Schoolplan Primair Onderwijs 1997 versie 1.0 van Sardes de volgende tekst tegen die wij van harte onderschrijven en daarom opnemen in ons schoolplan.

“Voor het handelen van de leerkracht betekent dit voor ons:

- De leerkracht houdt rekening met de persoonlijkheid van elk kind.
- De leerkracht stemt de activiteiten af op de ontwikkeling van het kind.
- De leerkracht biedt het kind de mogelijkheid om in eigen tempo en begaafdheid een minimumpakket binnen de verschillende leer- en vormingsgebieden te doorlopen. Daarnaast biedt de leerkracht de kinderen een aanvullend programma aan. De leerkracht voert dezelfde differentiatie binnen de groep uit.

- Op gezette tijden stelt de leerkracht vast welke problemen kinderen ondervinden in het leer- en ontwikkelingsproces. Na zorgvuldige vaststelling van de aard van de problemen en haar oorzaken bepaalt de leerkracht en houdt hij/ zij bij op welke wijze de kinderen verder geholpen kunnen worden.

Het handelen van de leerkracht op bovenstaande manier hangt nauw samen met het verzorgen van onderwijs op maat en het bevorderen van zelfvertrouwen en competentie-ervaringen bij leerlingen”.

5.2.5. Zorg op maat

In de Handreiking Schoolplan Primair Onderwijs 1997 versie 1.0 van Sardes kwamen wij de volgende tekst tegen die wij van harte onderschrijven en daarom met enkele wijzigingen opnemen in ons schoolplan.

Onderwijs op maat betekent voor ons allereerst het leveren van zorg op maat. Daarvoor is in de afgelopen jaren een solide basis gelegd in de vorm van een samenhangend systeem van leerlingenzorg. Uit onze interne analyse is het leerlingvolgsysteem als een sterk punt naar voren gekomen.

Het systeem heeft de volgende kenmerken:

- In onze school volgen de leerkrachten de ontwikkeling (met name van de basisvaardigheden en sociaal-emotionele ontwikkeling) systematisch en signaleren problemen hierin tijdig.
- In onze school worden de gegevens van leerlingen volgens een vaste procedure besproken en nader geanalyseerd.
- De leerkracht stelt samen met de zorgcoördinator aan de hand van de verzamelde gegevens een plan op om het onderwijs aan de behoeften van leerlingen aan te passen, met het oog op het realiseren van minimum en aanvullende doelen.
- Bij zowel analyse als planning maken leerkrachten c.q. de school gebruik van de deskundigheid en de ervaring van collega's binnen het samenwerkingsverband en/of van externe deskundigen.
- De leerkracht voert de opgestelde plannen uit. De voorkeur van ons gaat uit naar uitvoering van het plan binnen de groep.
- De leerkracht evalueert samen met de zorgcoördinator de uitvoering van de plannen en zorgt ervoor dat de voortgangsbeslissingen worden genomen.
- De zorgcoördinatoren draagt zorg voor de coördinatie van de activiteiten in het kader van de leerlingenzorg.
- De concrete afspraken, procedures en formulieren zijn vastgelegd. Elke leerkracht heeft een overzicht van de afspraken, procedures en formulieren die voor iedereen gelden.

De afgelopen jaren is onze leerlingenzorg aanzienlijk verbeterd. Naast aandacht voor de zwakke leerlingen, hebben wij de meer begaafde kinderen niet uit het oog verloren. Bij de keuze van nieuwe methodieken, werk- en organisatievormen zoeken wij naar mogelijkheden om tegemoet te kunnen komen aan de verschillen tussen kinderen.

Met betrekking tot de rol van de directie in verhouding tot de zorgcoördinatoren het volgende: de directeur is in principe op afstand betrokken bij de individuele onderwijszorg. Tussen de directeur en de zorgcoördinatoren vinden per periode van zes tot acht weken voortgangsgesprekken plaats. In deze gesprekken wordt de directeur over recente ontwikkelingen bijgepraat door de zorgcoördinatoren, wordt de voortgang besproken en worden knelpunten gesignaleerd en oplossingen voor deze knelpunten gezocht. Besluitvorming ten aanzien van verwijzingen gebeurt door de directeur. Besluitvorming over interne handelingsplannen gebeurt door de zorgcoördinatoren, na bespreking met de directeur.

Wat betreft de praktische uitwerking verwijzen wij naar het hoofdstuk Zorgverbreding welke is uitgewerkt in dit hoofdstuk, achter de uitwerking van de verschillende ontwikkelings- en vakgebieden.

Bijzondere aandacht rond de zorgverbreding bestaat er voor de rol van de ouders. De begeleiding van onze leerlingen is niet alleen een zaak van de school. De wijze waarop ouders en/ of verzorgers van deze leerlingen omgaan met de ontwikkeling van hun kind kan bevorderend en ondersteunend werken. Om de betrokkenheid van ouders en verzorgers te stimuleren betrekken wij hen zo veel mogelijk bij begeleiding en stemmen ons doel van werken mede met hen af. De realiteit van deze betrokkenheid leert dat dit meer wens dan werkelijkheid is.

5.2.6. Schoolklimaat

Zoals in onze visie is aangegeven vinden wij dat de school een veilige plek moet zijn. Die is er alleen in een situatie waarin kinderen respect op kunnen brengen voor zichzelf, de ander en het andere.

Wij verwachten van leerkrachten dat zij geregeld en structureel met kinderen in een open kringgesprek deze visie aan de orde laten komen. Aan de hand van concrete voorbeelden bespreken zij wat het betekent om respectvol in het leven te staan.

In de kringgesprekken worden de regels en afspraken die we op school hanteren steeds bij de kinderen onder de aandacht gebracht. In de hogere leerjaren spreken de leraar en de leerlingen met elkaar een gedragscode af (het anti- pestprotocol).

De school kent een schoolstatuut en een reglement met schoolregels. Af en toe blijkt dat zo'n reglement niet alle zaken dekt die zich in de praktijk voor doen. In deze situaties gaan we respectvol met elkaar om en zoeken we samen naar een oplossing.

Vanaf augustus 2006 geldt dat we ons nadrukkelijk bezig gaan houden met burgerschap en en sociale cohesie. In het schooljaarplan 2008-2009 zullen wij nader hier op ingaan.³

---

³ Het domein burgerschap en sociale cohesie is een nieuw aandachtsgebied in het primair onderwijs

5.3. Vak- en vormingsgebieden

5.3.1 Zintuiglijke ontwikkeling en werken met ontwikkelingsmateriaal

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Over een grote mate van begripsvorming en ruimtelijk inzicht beschikken en dit laatste ook in het platte vlak kunnen gebruiken.</p> <p>Inzicht hebben in de verhoudingen in het platte vlak.</p> <p>Visueel en auditief kunnen discrimineren.</p> <p>Zelfstandig opdrachten kunnen uitvoeren.</p> <p>Kunnen samenwerken.</p> <p>Geconcentreerd kunnen luisteren.</p> <p>Een goede motorieke vaardigheid hebben.</p> <p>Kunnen ordenen, sorteren, combineren en classificeren.</p> <p>Inzicht hebben in hoeveelheid en rangorde.</p> <p>Abstract kunnen denken.</p> <p>Belangstelling hebben voor boekjes, letters en cijfers.</p> <p>Kleuren en vormen kunnen benoemen.</p>	<p>Constructiemateriaal.</p> <p>Bouwmateriaal.</p> <p>Wereldspelmateriaal.</p> <p>Poppenhoekmateriaal.</p> <p>Ongevormd materiaal.</p> <p>Boekenhoekmateriaal.</p> <p>Materiaal voor de verstandelijke ontwikkeling.</p> <p>Specifiek materiaal m.b.t. voorbereidend lezen, rekenen en schrijven.</p>	<p>Diverse van de door ons nagestreefde doelen zijn terug te vinden in diverse beschrijvingen van kerndoelen van verschillende vak/vormingsgebieden</p>	<p>Werkwijze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - werken in groepen - arbeid naar keuze - klein groepswerk - groepsikaal <p>Bewaking: zie groepsmap</p>	<p>Zie 3.30: De vak/vormingsgebieden en de computer</p>

5.3.2 Nederlands - spreken

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Het onderwijs is erop gericht de spreekvaardigheid van de leerlingen te vergroten. De spreekvaardigheid moet kunnen worden toegepast in diverse gespreksvormen.</p>	<p>Bronnenboek 'Spreken'. Voor de groepen 3 t/m 8.</p>	<p>Het domein 'spreken' komt overeen met de kerndoelen.</p>	<p>Zie groepsmap.</p>	

5.3.3 Nederlands - luisteren

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Het onderwijs is erop gericht de luistervaardigheid van de leerlingen in verschillende en gevarieerde situaties te vergroten.	Methode: Taal journaal 2 ^o versie Uitgeverij Malmberg	Het domein 'luisteren' komt overeen met de kerndoelen.	Zie groepsmap.	

5.3.4 Nederlands - schrijven

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
We streven er naar dat de kinderen zich een handschrift eigen maken, dat voldoende duidelijk is en goed leesbaar is.	Methode "De Schrijfsleutel" gr. 3 t/m 8 Uitg. Malmberg	De uitgever geeft aan dat de methode aan de kerndoelen voldoet.	Zie groepsmap.	2008-2009 invoering in gr. 8

5.3.5 Nederlands - stellen

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
De leerlingen moeten stelopdrachten met gevarieerde doelstellingen kunnen maken. De leerlingen moeten oog hebben voor de diverse waarden van al of niet door henzelf geschreven teksten.	Methode: Taaljournaal Taal Uitgeverij Malmberg, Den Bosch		Zie groepsmap.	

5.3.6 NEDERLANDS - SPELLING

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
De leerlingen moeten de spelling van de Nederlandse taal goed (min of meer foutloos) kunnen hanteren.	Methode Taal journaal spelling Uitgeverij Malmberg Den Bosch	In de handleiding staat dat doel en inhoud van de methode voldoen aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	

5.3.7 Nederlands - werkwoordspelling

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Het correct kunnen schrijven van de verschillende werkwoordsvormen.	Methode Taal journaal 2, Spelling 7-8 uitg. Malmberg, Den Bosch.	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Komen tot afspraken betreffende het minimum pakket.

5.3.8 Nederlands – lezen (technisch)

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
AANVANKELIJK LEZEN De leerlingen maken zich de stof van de methode 'De Leessleutel' eigen.	Methode 'De Leessleutel 2 ^e versie'. Uitg. Malmberg, Den Bosch	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	
VOORTGEZET LEZEN De leerlingen moeten zich een goede technische leesvaardigheid eigen maken. Methode niveaulezen VNL-OB	Diverse leesboeken ingedeeld in AVI-niveau. Voor de groepen 3 t/m 8.		Zie groepsmap.	2008-2009 Invoering van ELLO methodiek voor zwakke lezers Beschrijven van VNL voor schoolplan

5.3.9 Nederlands - lezen (begrijpend / studerend)

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden/ materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens/ plannen</i>
<i>Wat er al staat +</i> Het onderwijs is erop gericht dat de leerlingen: -vaardigheden ontwikkelen waarmee ze de Ned. Taal doelmatig gebruiken in situaties die zich in het dagelijks leven voordoen -Kennis en inzicht verwerven omtrent betekenis, gebruik en vorm van taal -plezier hebben en houden in het gebruiken en beschouwen van taal. Dit d.m.v. strategieën vóór, tijdens en na het lezen.	Begrijpend en studerend lezen methode GOED GELEZEN. Uitgeverij Malmberg gr. 4 t/m 8 In de hieraan voorafgaande groepen komen tal van activiteiten voor Ned. Taal aan de orde. Zie ook De Leessleutel gr. 1-2 en 3-4. Het aanvankelijk lezen wordt op gestart	Voldoet aan de kerndoelen	Zie groepsmap	

5.3.10 Nederlands – lezen (leesbeleving)

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Boekpromotie is gericht op de versterking van het leesplezier. De leerlingen moeten op de hoogte zijn van verschillende jeugdboeken en verschillende genres.	Methodiek Vernieuwd niveaulezen OBD noordwest	Voldoet aan de kerndoelen.	Leespromotie-activiteiten, zoals: Project in het kader van de kinderboekenweek; Voorleesontbijt; De Kinderjury; Voorleeswedstrijd	Het doorlopend opschonen van het boekenbestand. Het regelmatig houden van leespromotieactiviteiten

5.3.11 Nederlands - taalbeschouwing

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Het onderwijs is erop gericht dat de leerlingen - inzicht krijgen in de structuur van de taal - hun woordenschat vergroten - nieuwe begrippen leren - de onderlinge relaties leren kennen - invloeden en kenmerken kunnen herkennen die in een communicatieve situatie een rol spelen.	Methode Taaljournaal 2 ^e versie, Malmberg, Den Bosch	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Komen tot afspraken over een minimumprogramma.

5.3.12 Engels

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden/ materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens/ plannen</i>
De engelse taal is erop gericht dat leerlingen zich enigszins vertrouwd raken met het leren van een vreemde taal. Ze dienen de rol van Engels als internationaal te gebruiken taal in te zien. Ze herkennen de taal als bron van leenwoorden in het Nederlands. Het verwerven van enige communicatieve vaardigheden, een bijbehorende woordenschat en de vaardigheid om zelf woordbetekenissen te achterhalen in alledaagse situaties.	Methode BUBBLES 1+2 uitgeverij Thieme Meulenhof	<u>Mondelinge taalvaardigheid:</u> -de leerlingen kunnen tegen hen, op een bij hun leeftijd passend niveau, gesproken informatieve teksten begrijpen -de leerlingen beschikken over een beperkte woordenschat waarmee zij de bedoeling van gesproken informatieve teksten in het dagelijks leven met betrekking tot persoonlijke gegevens, eten en drinken, woonomgeving en tijdsaanduiding kunnen begrijpen. -de leerlingen kunnen in alledaagse situaties gesprekjes voeren en hanteren daarbij een begrijpelijke uitspraak. <u>Leesvaardigheid:</u> De leerlingen kunnen -op een bij hun leeftijd passend niveau geschreven informatieve teksten in grote lijnen begrijpen. -m.b.v. een woordenboek de betekenis van woorden achterhalen.	Volgens de handleiding.	

5.3.13 Rekenen en wiskunde

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>De algemene doelstellingen voor rekenen/ wiskunde zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de leerlingen moeten in staat zijn kennis en vaardigheden zinvol toe te passen in gevarieerde contexten - de leerlingen moeten problemen zelfstandig of in groepsverband kunnen oplossen - de leerlingen moeten vlot en flexibel kunnen omgaan met geleerde procedures <p>Er wordt naar gestreefd de leerlingen in ieder geval de in de methode gestelde minimum-doelen te laten behalen.</p>	<p>'Pluspunt', euroversie uitg. Malmberg, Den Bosch. Voor de groepen 3 t/m 8.</p> <p>Pluspunt 1 & 2</p> <p>'Rekenwerk', uitg. De Ruiter, Gorinchem. Voor de groepen 1 en 2. (zie ook: Arbeid met ontwikkelingsmateriaal)</p>	<p>Voldoet aan de kerndoelen.</p>	<p>Werkwijze: zie handleiding methode. Bewaking: zie groepsmap en toetskalender.</p>	<p>Nieuwe afspraken maken over beoordeling en rapportage.</p> <p>Implementatie digitale toetsen</p> <p>Afspraken over leergang automatiseren</p>
	<p>structureel additief materiaal</p> <p>Remelka</p> <p>Computerrekenprogramma's, w.o. - rekensom, Ambrasoft - Pluspunt</p> <p>Rekentoppers groepen 7 en 8</p> <p>Rekenblok pluspunt</p> <p>Getal en ruimte (VO)</p>		<p>Werkwijze: wordt gebruikt als bronnenboek. Bewaking: zie groepsmap.</p>	
			<p>structureel additief materiaal</p>	
			<p>Wordt gebruikt in incidentele gevallen, voor leerlingen die minder aan kunnen of juist meer.</p>	

5.3.14 Wereldoriëntatie - geschiedenis

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Kinderen dienen - verschijnselen van nu te leren, te begrijpen en te verklaren vanuit het verleden - te beseffen, dat de samenleving voortdurend verandert en dat iedere verandering betrekkelijk is - ervaringen op te doen en kennis te nemen van het tijdsverloop en perioden - maatschappijvormen te leren uit het verleden en het heden - kennis te nemen van het ontstaan van onze democratie - te leren bewust en kritisch om te gaan met de democratie - leren na te denken en vragen te stellen over historische verschijnselen	Bij de tijd, nieuwe versie 1999 Teleblik beeldbank Poster geschiedenis canon Schooltv uitzendingen DVD's en boeken	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Methode inpassen in de geschiedenis canon Projectmatige en thematische aanpak in de vorm van erfgoedprojecten/ thema's Opbouw van het aantal thema's door de hele school

5.3.15 Wereldoriëntatie - aardrijkskunde

Doelen van de school	Methoden/ materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk	Beleidsvoornemens/ plannen
<p>AARDRIJKSKUNDE (m.u.v. topografie)</p> <p>Kinderen dienen</p> <ul style="list-style-type: none"> - noodzakelijke kennis en vaardigheden te verwerven - zich af te vragen: wat is hier en wat is daar en waarom dan - te leren nadenken over geografische verschijnselen - vertrouwd te raken met verschijnselen die betrekking hebben op de indeling en de inrichting van de ruimte - te leren inzien dat het gebruik van de ruimte wordt bepaald door factoren als klimaat, cultuur, ideële motieven 	<p>Methode GEOBAS Uitgeverij Wolters Noordhoff (nieuwste versie)</p> <p>Voor alle groepen van de basisschool.</p>	<p>Het aanbod van de lesstof in de methode GEOBAS is gebaseerd op de kerndoelen voor aardrijkskunde (1998).</p> <p>Hiernaast zijn ook kerndoelen verwerkt op het gebied van samenleving, techniek, natuuronderwijs en milieu. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt tussen de leerlijnen voor begrippen, vaardigheden en attitudes</p>	Zie groepsboek	<p>Onderzoeken in hoeverre de methode aansluit bij de kerndoelen 2006</p> <p>Methode –onderwerpen invoegen in projectmatige en thematische onderwerpen</p>
<p>TOPOGRAFIE</p> <p>De leerlingen moeten een atlas/topografische kaart kunnen hanteren.</p> <p>De topografische kennis van de leerlingen moet zover reiken, dat zij bij andere situaties die betrekking hebben op topografie geen problemen ondervinden.</p> <p>De leerlingen moeten kennis hebben van de topografie van de eigen regio, Nederland, Europa en de wereld.</p>	<p>Methode GEOBAS Uitgeverij Wolters Noordhoff (nieuwste versie)</p>	<p>Het aanbod van de lesstof in de methode GEOBAS is gebaseerd op de vernieuwde kerndoelen voor aardrijkskunde (1998)</p>	Zie groepsboek	<p>Evalueren over invoering nieuwe kerndoelen en de oriëntatie op het voorbereidend kaartbesef voor groep 5 en de afspraken hierover.</p>

5.3.16 Wereldoriëntatie – geestelijke stromingen

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Het leren leven met de ander en ik.</p> <p>Respect, waardering voor de medemens en zijn (geloofs)overtuiging.</p> <p>Enige kennis van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wereldgodsdiensten - christelijke stromingen - levensbeschouwingen (geloofs)overtuigingen - filosofisch maatschappelijke stromingen 	<p>In alle groepen gesprekken.</p> <p>In groep 8 godsdiensten via interkerkelijk bureau en humanistische vorming via humanistisch verbond, geven door bevoegde externe docenten.</p> <p>Methodes aardrijkskunde, geschiedenis en staatsinrichting (gr.8)</p>	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Blijvende actualisering en aanvulling van de onderwerpen.

5.3.17 Wereldoriëntatie – maatschappelijke verhoudingen / staatsinrichting

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
De leerlingen moeten inzicht krijgen in de maatschappelijke verhoudingen en de structuur van de maatschappij.	Eigen onderwerplijsten. Groepen 1 t/m 8	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Blijvende actualisering en aanvulling van de onderwerpen.

5.3.18 Wereldoriëntatie - verkeer

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>De leerlingen moeten (leren) zich in het verkeer op de juiste wijze, als verkeersdeelnemers, (te) gedragen.</p> <p>De leerlingen moeten op de hoogte zijn met en weet hebben van de diverse regels en borden.</p> <p>De leerlingen van groep 7 en/of 8 halen het landelijke 3VO theorieexamen en het plaatselijke praktijkfietsexamen</p>	Wijzer door het verkeer	Voldoet aan de kerndoelen.	Zie groepsmap.	Afspraken maken over uitvoering van de lessen ook in de praktijk

5.3.19 Wereldoriëntatie - natuuronderwijs

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Van belang is, dat de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - respect, waardering, belangstelling hebben voor mens, plant en dier - zich kritisch bezighouden met milieuzaken - de natuur zien "in brede zin" als wezenlijk, onmisbaar onderdeel van het leven 	<p>Leefwereld, uitgeverij Dijkstra Zeist</p> <p>Leskisten Natuur-educatief centrum: "De Groene Poolster"</p>	<p>Ons inziens voldoet de methode en het systeem aan de kerndoelen.</p>	<p>Zie groepsmap.</p>	<p>Afspraken maken over hoe te werken in combinatiegroepen</p>

5.3.20 Wereldoriëntatie – bevordering van gezond gedrag

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>De leerlingen moeten zich bewust zijn/worden van het belang van een goede gezondheid in de meest ruime zin. Uitgangspunten hierbij zijn de lichamelijke, geestelijke en sociale gezondheidsaspecten, alsmede van de woon- en leefomgeving.</p>	<p>Eigen onderwerpen groepen 1 t/m 8</p> <p>Methode Leefwereld, uitgeverij Dijkstra, Zeist</p> <p>Voorlichting door GGD</p>	<p>Ons inziens voldoet de methode en het systeem aan de kerndoelen.</p>	<p>Zie groepsmap.</p>	<p>Controleren met nieuwe kerndoelen</p>

5.3.21 Wereldoriëntatie – sociale redzaamheid

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Bij het ontwikkelen/ beoordelen van de sociale redzaamheid ligt de nadruk op de weerbaarheid, de zelfstandigheid, de zelfredzaamheid, de verantwoording en het samenwerken van de leerlingen.</p>	<p>Eigen onderwerplijsten. Groepen 1 t/m 8</p>	<p>Ons inziens voldoet het systeem aan de kerndoelen.</p>	<p>Zie groepsmap.</p>	<p>Blijvende actualisering en aanvulling van de onderwerpen.</p>

Wat betreft 3.18 t/m 3.25 worden, waar mogelijk, de samenhang van en de verbanden tussen de onderwerpen duidelijk gemaakt.

5.3.22 Beeldende vorming

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Beschouwend: <i>Impressie:</i> Beeldende vorming is erop gericht kinderen visuele en tactiele indrukken op te laten doen aan de hand van materialen, gereedschappen, voorstellingen, planten, bomen, dieren, mensen, gebouwen en situaties. Beeldende vorming is er ook op gericht kinderen te leren over die indrukken te praten, elementen eruit te benoemen of te beschrijven en daar ordening in aan te brengen.</p> <p><i>Communicatie:</i> Beeldende vorming is erop gericht kinderen te leren dat door beelden informatie kan worden overgedragen. Beeldende vorming richt zich op het kennen, herkennen en begrijpen van eenvoudige tekens en symbolen in beelden.</p> <p><i>Zingeving</i> Beeldende vorming is erop gericht kinderen motieven te leren kennen en herkennen, op grond waarvan mensen zich beeldend uiten of vormgeven.</p> <p>Beeldende vorming is er ook op gericht kinderen te leren beeldende uitingen en vormgevingen te waarderen op grond van de achterliggende motieven en een persoonlijke stellingname.</p>	<p>Eigen systeem, voortkomend uit kringgesprekken, eigen onderwerpen</p> <p>Samenwerking met Triade, instituut voor kunstzinnige vorming</p> <p>Verwerking in projecten en thema's</p>	<p>Ons inziens voldoet het systeem aan de kerndoelen</p>	<p>in de groep</p> <p>projecten</p>	<p>Doelen omschrijven</p> <p>Planning door de gehele school maken</p> <p>Ondersteunende methodieken zoeken</p>
<p>Productief: <i>Expressie:</i> Beeldende vorming is erop gericht dat kinderen leren om waarnemingen, ervaringen, gevoelens en verbeelding te uiten op een spelende en experimentele wijze met behulp van beeldende middelen.</p> <p><i>Communicatie:</i> Beeldende vorming is erop gericht kinderen te leren om door beelden informatie over te dragen aan anderen waarbij ze gebruik maken van eenvoudige tekens en symbolen.</p> <p><i>Vormgeving:</i> Beeldende vorming is erop gericht kinderen toe te rusten met kennis en vaardigheden om gedachten, ervaringen, waarnemingen en belevenissen in beeld vorm te geven.</p>				

5.3.23 Muzikale vorming

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
Muzikale vorming is erop gericht dat de leerlingen kennis, inzicht en vaardigheden verwerven om muziek te beluisteren, te beoefenen en om met elkaar over muziek te spreken.	<ul style="list-style-type: none"> * Eigen opzet om tot muziekbeleving te komen in de eigen groep, zingen, luisteren naar muziek, actief muziek beoefenen; * Projectkoor * Bewegen op muziek <hr/> additief structureel materiaal <hr/> instrumenten	Voldoet niet volledig aan de kerndoelen	Zie groepsmap.	Omschrijven van doelen Ondersteunende methodieken zoeken Inventariseren en uitbreiden van materialen

5.3.24 Dramatische vorming

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
<p>Beschouwend <i>Impressie</i> Dramatische vorming is erop gericht kinderen indrukken op te laten doen van uitingen d.m.v. taalexpressie, spel en bew.vormen.</p> <p><i>Communicatie</i> Dramatische vorming is erop gericht kinderen te leren begrijpen hoe mensen zich manifesteren d.m.v. hun spreken, bewegen en handelen.</p> <p><i>Zingeving</i> Dramatische vorming is erop gericht kinderen te leren uitingen aan anderen d.m.v. taalexpressie, spelen en bewegingsvormen te waarderen op grond van achterliggende motieven en een persoonlijke stellingname.</p> <p>Productie <i>Expressie</i>/Dramatische vorming is erop gericht kinderen te leren hun uitingsmogelijkheden te vergroten d.m.v. taalexpressie, spel en bewegingsvormen.</p> <p><i>Communicatie</i> Dramatische vorming is erop gericht kinderen in te leiden in mogelijkheden om de verbeelding van gebeurtenissen, gevoelens en ideeën door gespeelde handelingen verstaanbaar te maken aan anderen.</p> <p><i>Vormgeving</i> Dramatische vorming is erop gericht kinderen toe te rusten met kennis en vaardigheden om gevoelens, gebeurtenissen en ideeën vorm te geven in taal, spel en bewegingsvormen.</p>	<p>Dans-, muziek- en toneelvoorstellingen bezoeken en ook zelf voorstellingen maken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Téjater • Eindmusical gr. 8 • Rollenspelen • Drama in de groep <p>Methode: "drama moet je doen"</p>	<p>Onduidelijk.</p>		<p>Doelen stellen</p> <p>Methode "drama moet je doen" uitrollen en afstemmen in uitvoeringsplan</p>

5.3.25 Bewegingsonderwijs

<i>Doelen van de school</i>	<i>Methoden / materialen</i>	<i>Relatie met de kerndoelen</i>	<i>Uitvoering in de praktijk</i>	<i>Beleidsvoornemens / plannen</i>
De leerlingen verwerven kennis, inzicht en vaardigheden om hun bewegingsmogelijkheden te vergroten. Enige kenmerkende hulpmiddelen en bijbehorende begrippen moeten zij kunnen gebruiken.	<p>Samenwerking met stg. Sportservice Den Helder, bewegingsconsulent geeft 1x pwk. Les, andere les door (groeps)leerkracht</p> <p>Bronnenboeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SLO: 12 leerlijnen, - Jaarplanning Sportservice - Basisdocument bewegingsonderwijs - Planmatig bewegingsonderwijs <p>Motorische remedial teaching door consulent van Sportservice</p> <p>Schoolzwemmen voor gr. 3 t/m 8 in zwembad "De Schots"</p> <p>Sportdagen i.s.m. stg. Sportservice</p>	gerealiseerd	<p>Zie jaarplan sportservice</p> <p>Zie jaarplanning in groepsmap.</p>	

5.4. Kerndoelen⁴

Bij de vak- en vormingsgebieden gaan wij er van uit dat de door ons gebruikte methoden in het algemeen leiden tot het realiseren van de kerndoelen. Wij realiseren ons dat, bij nadere bestudering en analyse, deze aanname best te bestrijden is. In het kader van het leggen van onze prioriteiten blijven wij deze aanname trouw. Daar waar wij van mening zijn dat er sprake is van een duidelijke discrepantie zullen wij overwegen om de gebruikte materialen en methodes bij het betreffende vak- en vormingsgebied in heroverweging te nemen. Bij die gebieden welke in de komende jaren aan die heroverweging toe zijn, nemen wij in die heroverweging het aspect 'kerndoelen' ook nadrukkelijk mee. Voor die vakken waarvoor wij ons eigen programma en onze eigen materialen maken laten wij ons leiden door de kerndoelen en vullen deze aan met onze eigen schooldoelen.

5.5. Multicultureel onderwijs

De schoolbevolking van de Comeniuschool is over het algemeen opgebouwd uit kinderen met een Nederlandstalige achtergrond. Er zijn weinig culturele verschillen. Toch besteden wij veelvuldig aandacht aan de multiculturele samenleving. De groepsleerkrachten geven aandacht aan de onderwerpen en proberen die vanuit verschillende invalshoeken te bekijken. Waar dit nodig of aardig is, worden onderwerpen verder uitgewerkt.

5.6. Zorgverbreding

5.6.1. Zorg op maat

"Voor ieder kind een juiste koers." Met dit motto proberen wij op Comenius de 'zorg op maat' vorm te geven. Kinderen zijn nieuwsgierig en willen steeds iets nieuws leren. Alle kinderen verdienen aandacht en zorg, maar zeker diegenen die moeite hebben met het leren of die juist erg goed zijn. Wie moeite heeft met een bepaald onderdeel krijgt extra hulp en/ of extra oefenstof. Wie goed kan leren krijgt extra verdiepingsstof. Ook kan de hoeveelheid leerstof aangepast worden. Met tempoverschillen wordt rekening gehouden.

De school werkt met het PRAVOO-, EGGO- en Eduforce-leerlingvolgsysteem en onderdelen van het CITO- leerlingvolgsysteem. Binnen dit systeem gebruiken we de volgende toetsen:

- PRAVOO kleutervolgsysteem nieuw
- CITO kleutertoetsen
- EGGO sociaal-emotioneel groepen 1 t/m 8
- Eduforce technisch lezen eind groepen 3 t/m groep 8
- Eduforce begrijpend lezen A en B groepen 4 t/m 8
- Eduforce spelling A en B eind groep 3 t/m groep 8
- Eduforce rekenen en wiskunde eind groep 3 t/m groep 8
- Eduforce automatiseren groepen 3 t/m groep 8
- Cito eindtoets groep 8
- NIO toets begin groep 8
- Cito TAK toets groep 2
- Cito TAK toets groep 1 t/m 8 (niet integraal)

Ieder jaar plannen wij in januari een toetsweek. In deze week worden in alle groepen de bovenstaande toetsen afgenomen. Na de toetsweek krijgen de leerkrachten twee weken de tijd om de toetsen te corrigeren en de resultaten te verwerken in individuele en groepsoverzichten. Deze overzichten worden besproken met de intern begeleider en/ of directie. Drie weken na de toetsweek wordt een teamvergadering besteed aan het

⁴ Met ingang van het schooljaar 2006-2007 worden de nieuwe kerndoelen stapsgewijze ingevoerd

doorspreken van de groepsoverzichten. In deze vergadering wordt bepaald welke leerlingen in de komende maanden extra zorg nodig hebben. Voor deze leerlingen wordt in samenspraak tussen de groepsleerkracht en de interne begeleider een handelingsplan opgesteld. Ook is het mogelijk dat kinderen in aanmerking komen voor verdere diagnose en individuele leerlingbegeleiding. Uit de groepsoverzichten kan eveneens blijken dat een hele groep extra aandacht moet besteden aan een van de vak- of vormingsgebieden.

In mei/ juni wordt opnieuw een toetsweek gepland. Alle kinderen worden getoetst. Na deze toetsweek wordt een planning gemaakt voor het nieuwe cursusjaar. In deze planning wordt vermeld welke leerlingen vanaf het begin van het nieuwe schooljaar in aanmerking komen voor extra zorg en hulp.

Bij het opstellen van het handelingsplan wordt naast de inhoud van de begeleiding en het doel ook de looptijd van het plan genoemd. Wanneer de looptijd is verstreken, wordt het handelingsplan geëvalueerd door de groepsleerkracht, de zorgcoördinator en eventueel de taakleerkracht. Op basis van de resultaten evalueren we de vervolgspraken.

De ouders worden op de hoogte gesteld wanneer een hulplan voor hun kind wordt opgesteld. De groepsleerkracht informeert de ouders over het doel, de inhoud en de looptijd van het hulplan en de resultaten van hun kind. Geregeld zal het voorkomen dat de hulp van de ouders wordt ingeschakeld. Voor sommige kinderen is het wenselijk dat ook in de thuissituatie oefenmomenten zijn gepland.

Bij voortgaande problematiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld. In het overleg binnen de school wordt vastgesteld of het kind een handelingsplan krijgt. De ouders worden geïnformeerd en tekenen het handelingsplan voor akkoord.

Wanneer een kind ernstige en/ of langdurige problemen heeft, kan de hulp ingeroepen worden van de schoolbegeleidingsdienst of van andere externe hulpverleningsinstanties.

De leerkrachten toetsen de leerlingen ook met de methodegebonden toetsen. De resultaten van deze toetsen worden verwerkt bij de rapportage.

5.6.2. Anderstalige leerlingen

Op de Comeniuschool is het aantal anderstalige leerlingen klein. De kinderen worden zodanig begeleid dat ze passen. Zodra de school hiermee te maken krijgt zal beleid gevormd worden.

5.6.3. "Meer- dan- gemiddeld"-begaafden

Het motto van onze school geeft duidelijk aan dat er, naast zorg voor kinderen die minder snel of goed kunnen meekomen, ook specifieke aandacht is voor de meer dan gemiddeld begaafde leerlingen. Wanneer een groepsleerkracht constateert dat een leerling meer dan gemiddeld in staat is de leerstof te verwerken, of wanneer uit de toetsen blijkt dat het kind meer dan gemiddeld begaafd is, wordt door de groepsleerkracht en de intern begeleider een handelingsplan gemaakt. Dit plan is te vergelijken met het eerder besproken handelingsplan, maar kent doorgaans een langere looptijd.

Het plan geeft aan op welke gebieden de leerling extra of aangepaste leerstof krijgt aangeboden. Doorgaans wordt de bestaande leerstof gecompriëerd en zal de leerling extra leerstof krijgen aangeboden. Voor deze extra leerstof hebben wij de kopieerbanden van de methode "Vooruit" beschikbaar, Taaltoppers, rekentoppers voor de groepen 7 en 8. Daarnaast hebben we kopieerbanden met materialen uit allerlei methoden en computerprogramma's beschikbaar. Incidenteel komt het voor dat een leerling een groep overslaat. De school is in principe geen voorstander van het overslaan van groepen, omdat het kind vaak sociaal-emotioneel nog niet toe is aan een hogere groep. Een oplossing kan gezocht worden in het overplaatsen van een leerling bij een bepaald vakgebied (de leerling rekent bijvoorbeeld mee met een hogere groep).

5.6.4. Leerlingen met een bijzondere handicap

Onze school staat open voor leerlingen met een handicap. Momenteel bezoekt één leerling met een motorische handicap de school. Voor deze leerlingen ontvangt de school extra formatie en extra financiële middelen. Voor het motorisch gehandicapte kind wordt de school ondersteund door de ambulante begeleider van de Mytyschool. Aan de toelatingsprocedure van leerlingen met een handicap wordt extra zorg besteed. Zowel de school als de ouders moeten er van overtuigd zijn dat de school de nodige deskundigheid in huis heeft om het kind op een verantwoorde wijze op te vangen. Wanneer de school en de ouders besluiten tot toelating dan wel aanmelding, zal er op basis van een plan van aanpak - opgesteld door de school, in samenspraak met de ouders - gehandeld worden. De evaluatie en de voortgangsprocedure bekijken we van jaar tot jaar, en indien nodig frequenter.

5.6.5. Achterstandenbeleid

Op onze school zitten enkele kinderen met een niet autochtone achtergrond. Het bestuur spreekt in de VBG (vergadering bevoegde gezagen) mee over de verdeling van de lokale gelden die ter beschikking staan voor het onderwijsachterstandenbeleid, maar komt hier zelf niet voor in aanmerking.

5.6.6. Beleidsvoornemens

Door de afspraken in het kader van *Weer samen naar school* die op schoolniveau en op het niveau van het samenwerkingsverband zijn gemaakt, blijven kinderen steeds vaker op onze school en worden minder snel verwezen naar het speciaal onderwijs. De vraag naar individuele hulp en aandacht neemt toe. Om de leerkrachten in de gelegenheid te stellen deze individuele aandacht aan de leerlingen te geven, is het van belang dat er een doorgaande lijn komt op het gebied van het zelfstandig werken van de leerlingen. Aan deze verbetering wordt de komende jaren aandacht besteed.

6. Personeelsbeleid

6.1. Inleiding

In de CAO primair onderwijs zijn algemene afspraken gemaakt over de arbeidsvoorwaarden voor de werknemers van de instellingen van het primair onderwijs. De stichting Algemeen Bijzondere Basisschool Comenius neemt de in de CAO genoemde afspraken integraal over. Meer specifiek voor de eigen stichting geldende of nog te ontwikkelen afspraken zijn opgenomen in het personeelsbeleidsplan. Bijlage 2 geeft hiervan een overzicht. Het personeelsbeleidsplan geeft een beschrijving van het huidige personeelsbeleid, maar biedt ook ruimte voor nieuw beleid. In de afgelopen jaren is de mobiliteit van het personeel een van de speerpunten van het bestuur geweest.

Het personeelsbeleidsplan beschrijft het beleid t.a.v.

- werving en selectie, vacaturebeleid en sollicitatiecode;
- taakbeleid, wordt opnieuw geformuleerd;
- begeleiding van personeel, het beleid op het gebied van functioneringsgesprekken, beoordelingsbeleid en loopbaanbeleid.
- voltijd- en deeltijdbeleid;
- arbeidsomstandighedenbeleid;
- verzuimbeleid, is aanwezig;
- functiedifferentiatie en beloningsbeleid, nog geen beleid.

6.2. Verdeling van taken en werkzaamheden

Onze school heeft een gering aantal personeelsleden. De meeste personeelsleden hebben de verantwoordelijkheid over een eigen groep, aangevuld met overige taken.

Het onderwijsondersteunend personeel bestaat uit een schoolassistent en een part- time administratieve medewerkster.

Daarnaast heeft de school

- een zorgcoördinator onderbouw en een zorgcoördinator bovenbouw ieder met een aanstelling van één dag per week, die met de groepsleerkrachten handelingsplannen opstelt en de leerlingenzorg en de in het zorgplan beschreven beleid bewaakt;
- een consultant bewegingsonderwijs die één keer per week een uur ter beschikking heeft voor kinderen die motorische remedial teaching (MRT) nodig hebben;

De directie bestaat uit één directeur. Daarnaast is voor zowel de onder- als bovenbouw een bouwcoördinator aangewezen. De directeur en de bouwcoördinatoren tezamen vormen het managementteam.

Uitgangspunt van de school is dat ieder personeelslid, naast lesgevende taken, ook andere taken voor zijn of haar rekening neemt. De verdeling in uren van deze taken is conform de afspraken rond de werktijdenregeling die per 1 augustus 1998 is ingevoerd. Ieder schooljaar wordt een regeling verdeling taken op grond van het "taakbeleid" opgesteld.

De verdeling van de 'overige taken' over de personeelsleden gebeurt voor de start van het nieuwe cursusjaar. Dan vindt een evaluatie plaats van het voorafgaande jaar en wordt een planning voor het nieuwe cursusjaar gemaakt. Van iedere taak wordt aangegeven hoeveel uur hiervoor beschikbaar is (zie overzicht 'taken personeel').

Bij de evaluatie wordt gezien of dit aantal uren aangepast moet of kan worden. Vervolgens geeft ieder personeelslid aan welke taken hij of zij op zich wil nemen. In de teamvergadering wordt een verdeling gemaakt. Uitgangspunt van deze vergadering is dat uitgegaan wordt van een goed evenwicht tussen het schoolbelang en het individuele belang. Het is voor het personeel vanzelfsprekend dat niet iedereen volledig conform de eigen wensenlijst kan worden ingezet.

6.3. Uitgangspunten bij het inzetten van formatie

Wanneer de gegevens van de teldatum op 1 oktober bekend zijn, wordt een formatieplan gemaakt. Uitgangspunt voor ons bestuur is dat de school zoveel mogelijk van de formatie toegewezen krijgt waar zij op grond van het leerlingaantal recht op heeft. In het formatieplan verantwoordt het bestuur de inzet van het personeel en de beleidskeuzes die gemaakt zijn.

6.4. Nascholing

Nascholing heeft als doel een positieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het onderwijs op een school en daarmee aan de ontwikkeling van de school. Daarnaast heeft nascholing het doel bij te dragen aan de individuele ontwikkeling van leerkrachten. In het eerste hoofdstuk van dit schoolplan schreven we al over de waarde van een lerende organisatie en de kansen die wij hierin zien voor onze school.

De inzet voor de komende schoolplanperiode is om het nascholingsplan van onze school te beschrijven. Uitgangspunt is dat bij de nascholing eerst wordt gekeken naar gezamenlijke teamcursussen, daarna naar de individuele wensen van het personeel. Deze wensen moeten in overeenstemming zijn met de gezamenlijke visie.

Tijdens het functioneringsgesprek komt het onderdeel "nascholing" aan de orde. Mede op grond van deze gesprekken wordt door de directie en de leerkrachten een 'wensenlijst' opgesteld.

Deze scholingsbehoeften kunnen ontstaan uit het beleid dat de school voor de komende jaren heeft geformuleerd, maar kunnen ook op individuele gronden berusten. Bij het al dan niet honoreren van de wensen tot nascholing wordt geprobeerd zowel rekening te houden met het belang van de school als met het belang van de individuele leerkrachten. Gezien het beleid van onze school voor de komende jaren zal een nascholingspeerpunt komen te liggen op de volgende aspecten:

- zorgverbreding
- zelfstandig werken
- kwaliteitszorg
- autonomie, competentie en relatie

6.5. Begeleiding van het personeel

De zorg voor het personeel is een van de speerpunten van het bestuur. Ten aanzien van het begeleiden van het personeel wordt in het toekomstige personeelsbeleidsplan gesproken worden over

- werving en selectie
- leeftijdsbewust personeelsbeleid
- functioneringsgesprekken
- beoordelingsgesprekken

6.6. Arbeidsomstandighedenbeleid

6.6.1. Veiligheid

- Ontruimingsplan

Op school is een calamiteitenplan aanwezig, waarin beschreven staat wat van het personeel en de kinderen verwacht wordt bij calamiteiten. Daarnaast is in ieder lokaal en in de algemene ruimten een lijst opgehangen van actiepunten bij brand. Jaarlijks wordt er met personeel en kinderen geoefend wat er moet gebeuren bij een calamiteit.

- Bedrijfshulpverlening

Op Comenius zijn enkele medewerkers geschoold als bedrijfshulpverlener (BHV). Uitgangspunt is dat per 50 personen een BHV geschoolde kracht is. De taken van een BHV zijn:

- het in noodsituaties evacueren van kinderen en personeel;
- eerste hulp bij ongevallen;
- het bestrijden van het begin van brand;
- communicatie met hulpverleningsinstanties.

Om aan de veiligheidsvereisten te kunnen voldoen worden de medewerkers in de gelegenheid gesteld om de komende jaren regelmatig scholings- en herhalingscursussen te volgen.

- Algemene schoolverkenning

Een maal in de vier jaar wordt door een algemene schoolverkenning (ASV) gehouden. Met de opmerkingen die gemaakt worden, gaan team en MR aan het werk en proberen onveilige situaties te verbeteren.

De aandachtspunten van het ASV zijn niet altijd op korte termijn uitvoerbaar. Vaak zijn er financiële beperkingen die ons dwingen verbeteringen uit te stellen.

6.6.2. Gezondheid en welzijn

- Contract met de arbodienst

Het bestuur heeft een contract bedrijfsgezondheidszorg afgesloten met de ARBO-unie Noord-Holland west.

Dit contract garandeert de wettelijk noodzakelijke begeleiding bij ziekteverzuim, aangevuld met "maatwerk", zoals sociaal-medisch team (SMT) en, wanneer nodig, begeleiding door een deskundige op het gebied van psycho-sociale zorg.

- Verzuimbeleid

Het bestuur heeft in de afgelopen jaren met succes veel aandacht besteed aan beleid met betrekking tot een verzuim- en reïntegratieprocedure. Het doel is om door middel van een structurele aanpak, ziekteverzuim zoveel mogelijk te voorkomen, te bestrijden en terug te dringen en

het reïntegratieproces zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Ziekte kan niet in alle gevallen voorkomen worden, alle preventieve maatregelen ten spijt. Er zijn voldoende ziektegevallen te bedenken waar de organisatie geen invloed op heeft. Preventieve maatregelen zijn gericht op het voorkomen van vermijdbaar ziekteverzuim, daarnaast op het voorkomen van langdurig ziekteverzuim. Dit betekent: werken aan de verbetering van de kwaliteit van de organisatie en de arbeidsplaatsen.

Voor de Comeniusschool heeft dat geleid tot de volgende actiepunten:

- het laten blijken van zorg, aandacht en betrokkenheid in de personele sfeer;
- tijdig reageren op de signalen die duiden op een dreigend ziekteverzuim;
- het scheppen van helderheid en doorzichtigheid ten aanzien van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en dit vastleggen in taakbeleid, tijdens functioneringsgesprekken etc.;
- zoveel mogelijk een beroep doen op de talenten en mogelijkheden van de werknemers;
- zorg dragen voor een goede informatievoorziening aan betrokkenen over zaken betreffende de school en het werkveld;
- het stimuleren van bij- en nascholing;
- het bevorderen van een goed schoolklimaat, waarbinnen duidelijk is welke waarden en normen ten aanzien van elkaar en de kinderen gelden;
- verlagen van de drempel van terugkomst voor (langdurig) ziek personeel.

Ook bestaat de mogelijkheid van het 'open spreekuur' van de bedrijfsarts gebruik te maken. Personeel dat graag eens wil spreken over psychische of lichamelijke zorgen of klachten, kan daarvoor met de bedrijfsarts een afspraak maken.

De ziekteverzuimprocedure wordt in zijn geheel opgenomen in het personeelsbeleidsplan.

6.7. Arbeidsdeelname allochtonen

Het bestuur heeft geen beleid geformuleerd op het gebied van grotere deelname van allochtone werknemers

6.8. Evenredige vertegenwoordiging vrouwen in de schoolleiding

Op 7 maart 1997 is de "Wet evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies in het onderwijs" van kracht geworden. De wet regelt dat besturen van onderwijsinstellingen een document opstellen waarin zij aangeven op welke wijze zij het aantal vrouwen in leidinggevende functies willen vergroten. Het bevoegd gezag van onze school is de mening toegedaan dat in de situatie waar wij ons in bevinden feitelijk geen toegevoegd beleid meer hoeft te worden geformuleerd, aangezien in alle functies vrouwen ruim zijn vertegenwoordigd. Ondanks deze conclusie heeft het bestuur een document evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding als bijlage toegevoegd.

7. Kwaliteitsbeleid

7.1. Inleiding

Het ontwikkelen van beleid op het gebied van de kwaliteitszorg neemt uitdrukkelijk een belangrijke plaats in het totale beleid: "Hoe gaan wij als school met kwaliteit om, wat verstaan wij als school onder kwaliteit, welke resultaten willen wij bereiken, welke verbeteringen zijn in de school aan te brengen". Voor ons is denken in termen van kwaliteit niet nieuw. Kwaliteit vatten wij op als het zoeken naar - en het werken aan verbeteringen in onze school. Wij realiseren ons dat aan dit onderdeel heel veel aspecten zitten welke in de komende jaren zitten welke nader uitgekristalliseerd moeten worden. In dit hoofdstuk kijken wij allereerst in algemene zin naar de kwaliteit van onze school en de spanning welke wij in het kwaliteitsdenken ervaren. Vervolgens willen wij komen tot onze (voorlopige) vaststelling van wat wij verstaan onder kwaliteitszorg om tenslotte het hoofdstuk af te sluiten met instrumenten waarmee wij onze kwaliteit willen realiseren.

7.2. Kwaliteit van de Comeniuschool

De kwaliteit van het onderwijs staat in het centrum van de belangstelling. Het publiceren van "rapportcijfers" is in. De indruk wordt gewekt dat het publiceren van kengetallen iets zegt over de kwaliteit van de scholen. Vanuit wetenschappelijke hoek mogen wij daaraan twifelen. Ook de discussie over een kwaliteitskaart, een discussie welke nu alleen nog maar voor het VO gevoerd wordt, werpt zijn schaduw vooruit. Zeker is in ieder geval dat wij te maken krijgen met integraal schooltoezicht (IST). Binnen deze setting wil de inspectie de kwaliteit integraal bezien. Voor onze school kan het IST een waardevolle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onze school.

Wanneer bieden wij als school kwaliteit?

Allereerst zijn er natuurlijk de voorwaarden in de wet: de doelen en uitgangspunten, leer- en vormingsgebieden en de onderwijstijd.

Op de tweede plaats het concept dat wij als school zelf willen uitdragen.

In de studie *Toekomst voor het funderend onderwijsbeleid* die door In 't Veld, De Bruin en Lips in opdracht van OC enW is uitgevoerd onderscheiden zij zes typen scholen:

1. de gedifferentieerde school, waarin onderwijs op maat wordt aangeboden;
  2. de prestatieschool, die weliswaar gericht is op individuele leertrajecten, maar sterk cognitief is georiënteerd; wij spreken liever van de opbrengstgerichte school en zullen dit type ook in het vervolg als zodanig benoemen
  3. de praktijkschool, waar onderwijs voornamelijk is gericht is op vaardigheden en sociale vorming;
  4. de school als leerhuis, waarin zingeving- en nuttigheidsvakken benadrukt worden;
  5. de school als thuis, waarbij de school als verlengstuk van het gezin wordt gezien;
  6. de pluriforme school, waar de nadruk ligt op culturele pluriformiteit.
- Uiteraard zal een school aspecten hebben van al deze typen.

De Comeniuschool is continu op zoek naar een juiste mix van de volgende accenten:

- de school als thuis
- de gedifferentieerde school;
- de opbrengstgerichte school;

De school als thuis, omdat ouders en school elkaar vinden in de gezamenlijke opvoedingsvisie. Dit versterkt de mogelijkheid om het kind op een goede wijze te begeleiden naar een waardevolle plaats in de samenleving.

De gedifferentieerde school, omdat dit type centraal staat in het WSNS-denken: een basisschool moet inspelen op verschillen tussen kinderen, zodat alle kinderen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

De opbrengstgerichte school, omdat rendement van de school centraal staat en dan nog wel op één aspect, namelijk de toetsresultaten op cognitieve gebieden zoals taal en rekenen.

Het probleem is dat wij als school te maken hebben met tegenstrijdige kwaliteitseisen. Want wanneer wij goed omgaan met verschillen, hoeft dit helemaal niet te leiden tot hogere scores bij toetsen. Bij adaptief onderwijs staat het volgen van de ontwikkeling van de individuele leerling centraal met als doel het onderwijs op die ontwikkeling af te stemmen. Een leerlingvolgsysteem met toetsen is daarbij een nuttig instrument. Maar dan mogen de toetsuitslagen niet gebruikt worden om een top tien van scholen te maken of om het rendement van de school te meten.

Wij zullen met deze tegenstrijdigheid om moeten gaan en in ieder geval moeten nadenken waar wij zelf staan en wat wij zelf willen bieden.

Ons voorlopige standpunt is:

- wij willen onderwijs verzorgen, afgestemd op de kwaliteiten van iedere individuele leerling;
- wij vinden individuele resultaten belangrijk, maar dan wel resultaten gedefinieerd binnen de eigen ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling;
- de resultaten op groepsniveau en op schoolniveau worden gebruikt om trends en ontwikkelingen te signaleren. Ook geven de resultaten aan waar onze verbeterpunten liggen binnen ons onderwijsgedrag;
- het ongenueanceerd publiceren van kengetallen kan een verkeerde indruk wekken, zolang inputgegevens en outputgegevens niet in één en hetzelfde verhaal worden betrokken.

7.3. Definitie kwaliteitszorg

De Comeniuschool is continu bezig om de kwaliteit van het onderwijs verder te ontwikkelen. Het leveren van kwaliteit kan niet aan het toeval overgelaten worden, maar vraagt een weloverwogen manier van opereren. Kwaliteit heeft zorg nodig. Onder kwaliteitszorg verstaan we alle activiteiten die er op gericht zijn om informatie te verzamelen, alsmede over factoren die van invloed zijn op de kwaliteit. Om tot kwaliteitszorg te komen heeft de school verschillende instrumenten voor handen.

7.4. Inrichting van onze kwaliteitszorg

7.4.1. Inhoud

Voor de inhoud van de kwaliteitszorg verwijzen wij vooral naar onze bijdragen in dit schoolplan bij "visie en missie" van de school.

7.4.2. Externe en interne analyse

In het laatste jaar van onze meerjaren beleidscyclus 2007-2011 wordt een onderzoek gedaan met alle betrokkenen bij ons onderwijs naar onze kansen en onze bedreigingen (externe analyse) en met het personeel een onderzoek naar onze sterke en zwakke punten (interne analyse). In de beleidsvoornemens is een speciale paragraaf opgenomen. In principe hanteren we voor de analyse het instrument "Werken met Kwaliteit voor het Primair Onderwijs" (WMKPO) van Bos.

7.4.3. Evaluatie van visie en missie

Eveneens aan het einde van de beleidscyclus wordt, na intern en extern onderzoek, met alle betrokkenen de cyclus denken, handelen en willen doorlopen. Wij zullen ons heroriënteren en daarbij gebruik maken van de resultaten zoals deze voortkomen uit voortgangsrapportages binnen onze plancyclus (in het bijzonder de verschillende jaarverslagen) en externe bronnen (zoals bijv. rapportage van de inspectie). Verwezen wordt in deze ook naar hoofdstuk 2 waarin de paragraaf "Zorg op maat" is opgenomen.

7.4.4. Evaluatie van ons onderwijs

Twee keer per jaar vindt een evaluatie plaats op basis van de resultaten welke wij verkrijgen uit ons leerlingvolgsysteem. Zowel op schoolniveau, als op groepsniveau, als op individueel niveau.

Na de toetsweek in januari vindt begin maart de voltallige bespreking plaats van alle resultaten van de verschillende groepen en de school als geheel. Wij maken daarbij gebruik van ons leerlingvolgsysteem. Bovendien worden op groepsniveau de resultaten besproken van de verschillende leerlingen en de groep als geheel. In juni vindt eveneens een bespreking per bouw plaats, gelijk aan de maartbespreking, nu echter voor een beperkt en geselecteerd aantal kinderen.

Bespreking op individueel niveau gebeurt met de zorgcoördinatoren op momenten dat daartoe ook daadwerkelijk aanleiding is. Hier geldt de regel: na toetsing buigen intern begeleider en groepsleerkracht zich direct over de gegevens en nemen direct maatregelen waar nodig. Bespreking met ouders gebeurt tijdens reguliere tien-minuten-gesprekken of na afspraak. De gegevens van het leerlingvolgsysteem worden opgeslagen in het computerregistratiesysteem van Tangram. In onze beleidsvoornemens worden op twee punten acties ter verbetering gedaan. Bespreking met leerkrachten gebeurt in het functioneringsgesprek. Bespreking van opvallende resultaten en de positieve rol die leerkrachten daarin kunnen hebben zijn een gespreksonderwerp.

De evaluatie van de opbrengst van het onderwijs op schoolniveau (bespreking in de plenaire vergadering, publicatie in de schoolgids, bespreking met het bevoegd gezag) en het evalueren van de opbrengst van het onderwijs in relatie tot het persoonlijk functioneren van collega's in het algemeen (functioneringsgesprek) valt onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

7.4.5. Groepsbezoeken

Binnen het door ons gehanteerde concept van "lerende organisatie" willen wij niet alleen leren van kengetallen uit het leerlingvolgsysteem, maar willen wij ook leren van elkaar. Er wordt gewerkt aan een systeem waarbij leerkrachten een aantal keer per jaar gaan kijken in een andere groep. De leerkracht van de groep en de bezoekende leerkracht bespreken aan het einde van de dag het groepsbezoek met elkaar. Opmerkelijke punten worden in een kort verslag opgenomen en (eventueel) besproken in het bouwoverleg.

De groepsbezoeken worden gestructureerd aan de hand van onze veranderingsthema's. Structureel speelt onze leerlingenzorg en vorming van zelfstandigheid daarin een rol.

7.4.6. Gesprekkencyclus

In de gesprekkencyclus wordt een vierjarige cyclus beschreven waarin functioneringsgesprekken, beoordelingsgesprekken en loopbaangesprekken elkaar afwisselen. Met deze gesprekkencyclus beogen wij de individuele inspanningen van iedere leraar en van de directie ter sprake te brengen. Aspecten daarvan zijn onder andere nascholing, inzet van tijd en reacties van derden (ouders) op het functioneren.

8. Beleidsvoornemens

Voor de komende vier jaar willen wij de volgende beleidsvoornemens compact formuleren.

Deze beleidsvoornemens spelen een belangrijke rol in onze plancyclus. Deze voornemens zullen over vier jaar verdeeld worden waarbij wordt toegezien op een evenwichtige verdeling qua belasting van team en directie, maar ook wat betreft de niveaus (verkenning, implementatie, incorporatie / borging). Zie daarvoor onze Plancyclus 2007-2011.

Met het planmatig omgaan met onze beleidsvoornemens willen wij realiseren dat wij:

- niet te veel tegelijk aanpakken;
- veranderingen ook daadwerkelijk invoeren;
- met veranderingen op verschillende niveaus bezig zijn (niet alleen maar ons bezinnen op wat wij willen, of niet in een keer van alles invoeren, of het "oogsten" over verschillende jaren uitspreiden).

Jaarplan en jaarverslag zullen in het teken staan van deze uitgangspunten.

Meerjarenbeleid Algemene Basisschool Comenius

Totaaloverzicht van de beleidsvoornemens/ plannen en de planning van de uitvoering:

		Items	schooljaar 2007/2008	schooljaar 2008/2009	schooljaar 2009/2010	schooljaar 2010/2011	na aug. 2011
- A - Beleidsmatig	1.	Passend onderwijs	1 ^e voorbereiding passend onderwijs	2 ^e beleidsvoorberei- ding passend onderwijs	3 ^e beleidsformulering passend onderwijs	4 ^e invoering passend onderwijs	Realisering passend onderwijs
	2.	Brede school	1e Vorbereiding op brede school	2 ^e Orientatiejaar brede school	3 ^e Uitvoeringsjaar brede school		
	3.	Kwaliteitszorg	Ouderenquête Teamscan	Ronde tafelgesprekken	Ronde tafelgesprekken	Ouderenquete Teamscan	
	4.	TSO en BSO	1e Vorbereiding op brede school	2 ^e Orientatiejaar brede school	3 ^e Uitvoeringsjaar brede school		

		Items	schooljaar 2007/2008	schooljaar 2008/2009	schooljaar 2009/2010	schooljaar 2010/2011	na aug. 2011
- B - Onderwijskundig organisatorisch	1.	Leerlijnen en doelen	1 ^e Formuleren en implementeren doorgaande lijn OB	2 ^e implementeren 2 ^e jaar, voortzetten 4-5	3 ^e implementeren en voortzetten 5-6		
	2.	GIP	3 ^e Inscholing GIP 3 ^e jaar en consultaties	4 ^e Laatste jaar GIP Borging beleid			
	3.	VNL (vernieuwing niveaulezen	2 ^e inscholing VOLL lezen	3 ^e Invoering VOLL/ evaluatie	4 ^e Borging VOLL lezen		
	4.	Cultuureducatie en erfgoed	2 ^e Cultuur- en erfgoedplan	3 ^e Thema's/ projecten op basis Erfgoed en cultuurplan	4 ^e Thema's/ projecten op basis Erfgoed en cultuurplan		
- C - Onderwijskundig inhoudelijk	5.1	Rekenen en Wiskunde	1 ^e Leergang automatiseren	2 ^e Leergang cijferen	3 ^e		
	5.2			Digitale methodegebonden toetsen invoeren			
	7.	Schrijven	4 ^e Schrijfsleutel Groep 7	5 ^e Schrijfsleutel Groep 8	6 ^e Evaluatie en borging		
	8.	Wereldoriëntatie		1 ^e Oriëntatie	2 ^e Oriëntatie	3 ^e Invoering 1t/m4	4 ^e Invoering 5t/m8
	10.	Techniek	Aanvraag technieksubsidie (geen toewijzing)	Oriëntatie invulling techniek 1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	

		<i>Items</i>	<i>schooljaar 2007/2008</i>	<i>schooljaar 2008/2009</i>	<i>schooljaar 2009/2010</i>	<i>schooljaar 2010/2011</i>	<i>na aug. 2011</i>
- D - Personeelsbeleid	16.	Taakbeleid	1 ^e Inventarisatie taakbeleid	2 ^e Vervolg taakbeleid	3 ^e Evaluatie taakbeleid		
	17.	Wet BIO	1 ^e Introductie Wet BIO	2 ^e Informereren over inhoud, beleid			
	18.	Gesprekkencyclus	2 ^e Beleid uitvoeren	3 ^e Beleid uitvoeren	4 ^e Beleid uitvoeren		
	19.	Nascholingsbeleid		1 ^e Beleidsvoorberei- ding	2 ^e Beleid uitvoeren		

Bovenstaande beleidsvoornemens worden in de diverse jaarplannen verder uitgewerkt.

9. Bijlagen

9.1 Schoolplan

9.1.1Onderwijskundig beleid	opmerking	Nieuw miv
1. a. Organisatie van de leerlingenzorg (zorgplan)	2006-2008	
b. Zorgplan schooljaardeel 2008-2009 samenwerkingsverband	Zie plan swv	2008-2009
c. Zorgplan meerjarenbeleid 2006-2010 samenwerkingsverband	Zie plan swv	2008-2009
2. Protocol overgang groep 2 naar groep 3	2006-2007	
3. Protocol doubleren en versnellen	2006-2007	
4. Protocol dyslexie en leesproblemen	2006-2007	
5. GIP protocollen	2006-2008	
6. Kleuterdoelen – leerlijnen – beginnende geletterdheid	2006-2007	01-01-2008
7. Bijlage burgerschap en sociale integratie	2006-2007	
8. Ontwikkelingsplan kwaliteitsstandaard zorgstructuur zie ook 9.1.6.6	2006-2007	
9.1.2Personeelsbeleid		
1. Overzicht actieplan personeelsbeleid		2007-2008
2. Document evenredige vertegenwoordiging vrouwen in de schoolleiding	2006	
3. ARBO beleidsplan	2006	
4. Ziekteverzuimbeleidsplan	2006	
5. Gesprekkencyclus	2006	
6. Sollicitatiecode	2006	
7. Gedragscode zie ook 9.1.4.4	2006	
9.1.3Financieel beleid		
1. Treasurystatuut	2007-2008	
2. Op weg naar lumpsum	2006-2007	
3. Begroting 2008		Op school
4. Jaarrekening 2006		Op school
9.1.4Organisatorisch beleid		
1. Schooljaarplan 2008-2009		2008-2009
2. Activiteitenoverzicht, jaarrooster, urenverantwoording 2008-2009		2008-2009
3. Klachtenregeling	2007-2008	
4. Gedragscode	2007-2008	
5. Regels en afspraken	2007-2008	
6. Protocol sociale veiligheid	2007-2008	

9.1.5 Huisvestingsbeleid		
1. In voorbereiding document toekomstvisie "smalle- brede school"		
9.1.6 Kwaliteitsbeleid		
1. Zelfevaluatie overzicht instrumenten en agenda	2006-2007	
2. a. Zelfaudit september/	oktober 2005	
3. Kwaliteitsstandaarden niveau van zorgbreedte		
4. Quicksan WMKO; in voorbereiding;	Mei/juni 2007	
5. Enquête ouders;	Mei juni 2008	
6. Enquête team;	Mei/ juni 2008	
7. Enquête leerlingen		November 2008
8. Gesprekken met ouders;		November 2008
9. Gesprekken met leerlingen;		Mei 2009
9.2 Schoolinformatiegids		
1. Schoolgids algemeen	2007-2008	
2. Schooljaargids	2007-2008	
3. Regels en afspraken	2007-2008	
4. Document een goed gesprek	2007-2008	
9.3 Algemeen		
1. Statuten Stichting	2007-2008	
2. Directiestatuut	2007-2008	
3. Code goed bestuur	2007-2008	